

ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ КЕРІВНИКА ЯК ФАКТОР ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ПРОДОВОЛЬЧИМИ РЕСУРСАМИ

Федосєєва Г.С., д-р екон. наук, доцентка
Миколаївський національний аграрний університет
<http://orcid.org/0000-0003-4201-8017>

Анотація. У тезах розглядається значення емоційного інтелекту керівника як фактору управління продовольчими ресурсами. Підкреслюється, що ефективне управління продовольчими ресурсами вимагає не лише професійних знань, але й високого рівня емоційної зрілості керівників. Автор доводить, що керівники з високим рівнем емоційного інтелекту здатні створити ефективне, підтримуюче середовище, що сприяє збереженню персоналу, підвищенню продуктивності та забезпеченню стійкості продовольчих систем навіть у кризових умовах. Робота містить практичні приклади та аргументацію важливості людяності та емоційної грамотності в сучасному менеджменті.

Ключові слова: емоційний інтелект, продовольчі ресурси, управління, мотивація, комунікація, конфлікт.

У сучасних умовах глобальних викликів, зокрема зумовлених війною, кліматичними змінами та нестабільністю економічної системи України, питання ефективного управління продовольчими ресурсами набуває особливої актуальності. Продовольча безпека є не лише запорукою національного добробуту, а й стратегічним пріоритетом для розвитку нашої держави.

Успішне управління продовольчими ресурсами потребує окрім високого рівня професійної компетентності розвинених особистісних якостей керівника. Саме емоційний інтелект – здатність усвідомлювати, контролювати та ефективно використовувати власні емоції, а також розуміти емоції інших – постає як один із ключових чинників ефективного лідерства у цій сфері.

Метою роботи є розкриття ролі емоційного інтелекту керівника в управлінні продовольчими ресурсами, зосереджуючи увагу на його впливі на прийняття рішень, мотивацію персоналу, комунікацію в команді.

Емоційний інтелект за Даніелем Гоулманом – це здатність розпізнавати, розуміти та керувати власними емоціями, а також розпізнавати, розуміти та впливати на емоції інших людей. У практичному сенсі це означає усвідомлення того, що емоції можуть впливати на нашу поведінку та на інших людей (як позитивно, так і негативно), і навчання тому, як керувати цими емоціями – як власними, так і чужими.

Д. Гоулман також визначає п'ять ключових компонентів емоційного інтелекту: самоусвідомлення – здатність розпізнавати власні емоції та їхній вплив; саморегуляція – уміння контролювати або перенаправляти імпульсивні емоції та адаптуватися до змін; мотивація – внутрішня спонука до досягнення цілей; емпатія – здатність розуміти емоції інших людей; соціальні навички –

вміння керувати відносинами та будувати соціальні зв'язки [1]. Між цими елементами існує тісний взаємозв'язок: регулювання емоцій неможливе без усвідомлення власних почуттів, а соціальні навички формуються на основі особистісних якостей [2]

Отже, емоційний інтелект є основою для розвитку лідерських якостей, ефективної комунікації та управління командами, особливо в сферах, що потребують високого рівня взаємодії та адаптивності, таких як управління продовольчими ресурсами.

На думку, Веселовської М.К. та Карковської В.Я. керівники з високим рівнем емоційного інтелекту здатні не лише контролювати власні емоції, але й розуміти емоційний стан своїх підлеглих, що є ключовим для успішної комунікації та прийняття рішень у напружених ситуаціях. При цьому комунікація, управління конфліктами та підтримка мотивації є трьома ключовими аспектами, які залежать від рівня емоційного інтелекту керівника та співробітників [3]. Це особливо важливо в продовольчій сфері, де злагоджена робота команди є запорукою стабільного постачання та ефективного розподілу ресурсів.

Розглянемо більш детально, те як емоційний інтелект керівника пливає на кожен з визначених сфер при управлінні підприємствами продовольчої сфери.

Виходячи того, що керівник із високим емоційним інтелектом вміє слухати активно та емпатично, це сприяє глибшому розумінню співробітників, зменшує кількість конфліктів і покращує клімат у колективі. Крім того, такий керівник може давати зворотний зв'язок конструктивно, не принижуючи особистість працівника. Це мотивує команду до зростання і самовдосконалення. Емоційно зрілий лідер вміє бути відкритим, визнавати власні помилки та підтримувати інших, що формує культуру довіри у команді. А враховуючи те, що коли керівник вміє "відчувати" команду – він краще мотивує, підтримує ініціативи та створює середовище, в якому люди хочуть працювати.

Емоційний інтелект керівника відіграє вирішальну роль у розв'язанні конфліктів у продовольчій сфері, яка є чутливою до стресів, криз і високого навантаження. Цей сектор охоплює агровиробництво, логістику, ритейл та громадське харчування, де взаємодія між людьми часто є ключовою до ефективності. Емоційно розвинений лідер може вирішувати конфлікти через здатність до ефективної комунікації, активного слухання і ведення переговорів. Керівник у продовольчій сфері повинен уміти залагоджувати конфлікти між, скажімо, логістами і постачальниками, шукаючи компроміси і довгострокові рішення.

Також, розуміння емоцій інших допомагає керівнику знаходити підхід до кожного учасника конфлікту. Наприклад, розуміючи втому працівника в ритейлі під час святкового ажіотажу, керівник може делікатно перенаправити завдання або надати відпочинок, не загострюючи ситуацію.

Емоційний інтелект керівника має прямий і глибокий вплив на мотивацію працівників у продовольчій сфері, що є дуже вадливим оскільки галузь характеризується високою інтенсивністю праці, змінним графіком, сезонністю та часто складними умовами праці.

Керівник з розвиненою емпатією краще розуміє емоційний стан та потреби працівників. Наприклад, у сільському господарстві під час збору врожаю, коли працівники втомлені й виснажені, підтримка та прояв турботи можуть стати потужним мотиваційним чинником.

Керівник із високим емоційним інтелектом розуміє, що мотивація – не універсальна. Для когось це фінансове заохочення, для іншого – визнання, гнучкий графік або можливість професійного росту. У продовольчому бізнесі, наприклад, такий підхід дозволяє зберегти найкращих працівників у конкурентному середовищі. Мотивація також здійснюється через уміння надихати у складні часи. Наприклад, під час перебоїв у постачанні чи воєнних викликів, такий лідер може об'єднати команду навколо спільної мети – забезпечити людей якісною їжею, що саме по собі має високу соціальну цінність.

Отже, продовольчій сфері, де успіх залежить від злагодженої командної роботи, емоційний інтелект керівника є ключем до стабільного та ефективного функціонування підприємства. Це не лише сприяє підвищенню продуктивності, а й формує стійку корпоративну культуру, орієнтовану на людяність та розвиток.

Список використаних джерел

1. Goleman, D. (1995). *Emotional Intelligence: Why It Can Matter More Than IQ*. Bantam Books.
2. Волошина І., Кріпський О. Емоційний інтелект як фактор успішного управління командами. *Challenges and Issues of Modern Science*. 2024, (3), С. 188-195.
3. Веселовська М. К., Карковська В. Я. Емоційний інтелект як ключовий фактор управління в умовах змін: адаптація та забезпечення стійкості організації. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2024, №11 (29). 302-319, doi. :10.52058/2786-6300-2024-11(29)-302-319.

Annotation. The thesis considers the importance of emotional intelligence of the manager as a factor of food resources management. It is emphasised that effective management of food resources requires not only professional knowledge, but also a high level of emotional maturity of managers. The author proves that managers with a high level of emotional intelligence are able to create an effective, supportive environment that helps to retain staff, increase productivity and ensure the sustainability of food systems even in crisis conditions. The paper contains practical examples and arguments for the importance of humanity and emotional literacy in modern management.

Keywords: emotional intelligence, food resources, management, motivation, communication, conflict.